

Referat
Borgmesterforum Fyn

30. november 2023
kl. 12.15 – 13.45

Online - TEAMS

Afbud: Peter Rahbæk Juel, Kasper Ejsing Olesen

Byregion Fyn sekretariatet:

Rasmus Hessum

Erhvervshus Fyn

rh@erhvervshusfyn.dk

tlf. 29 33 54 25

Louise Hansen

Byregion Fyn sekretariatet

louh@erhvervshusfyn.dk

tlf. 21 31 89 10

Dagsorden

1. Godkendelse af referatet fra det seneste møde i Borgmesterforum Fyn 5. oktober 2023
2. Status på udviklingen af digital infrastruktur på Fyn og øerne
3. Godkendelse af revideret arbejdsklausul
4. Fyns Laksefiskeri
5. Udviklingsplan for Fyn & øerne – plan for politisk behandling
6. Udviklingsplan for Fyn & øerne – muligt samarbejde med Nordea-fonden (lukket punkt)
7. Fyn 2030 – statusnotat
8. Fyn 2030 – fælles fynsk eftersorteringsanlæg
9. Fyn 2030 – rammeaftale med landbruget
10. Handlingserklæringer om mere genbrug i bygge- og renoveringsprojekter
11. Evt.

1. Godkendelse af referatet fra det seneste møde i Borgmesterforum Fyn

Godkendelse af referatet fra det seneste møde i Borgmesterforum Fyn den 5. oktober 2023.

Referat godkendt.

2. Status på udviklingen af digital infrastruktur på Fyn og øerne

Sagsresumé

Fynsk Samarbejdsforum for Digital Infrastruktur (FSDI) har afdækket mobil- og bredbåndsdækningen på Fyn og øerne for 2023. Afdækningen viser fortsat forbedring af den digitale infrastruktur på Fyn og øerne. Der er dog stadig områder, hvor der er behov for en ekstra indsats for at nå målene om, at alle boliger og virksomheder skal have adgang til minimum 100/30 Mbit/s og 4G i 2025, samt at 98% af alle boliger og virksomheder skal være dækket med en infrastruktur, der kan levere 1000 Mbit/s i downloadhastighed i 2025.

Som noget nyt gives der i afdækningen i år en vurdering af de væsentligste udfordringer for Fyn og øerne. Det er ønsket, at fokus på de væsentligste udfordringer skal skabe et stærkere fundament for politisk handling og fortsat fastholdelse af den nationale politiske målsætning om, at alle adresser skal med. Det er væsentligt, fordi bredbånds- og mobilnettet i dag er blevet en bærende konstruktion i danske borgeres, virksomheders og offentlige myndigheders hverdags- og arbejdsliv. Mange grundlæggende funktioner og adgang til kommunikation kræver højhastighedsbredbånd og en sammenhængende geografisk dækning. En tidssvarende digital infrastruktur er derfor en nødvendighed og for langt de fleste at betragte som kritisk infrastruktur på linje med vejnettet og forsyningen af el, vand og varme.

Sagsfremstilling

Fynsk Samarbejdsforum for Digital Infrastruktur (FSDI) har sammen med Geo Fyn afdækket mobil- og bredbåndsdækningen på Fyn og øerne for 2023 bilag 2.1. Afdækningen er baseret på Styrelsen for Dataforsyning og Infrastrukturs (SDFI) data fra august 2023.

Rapporten er et operationelt værktøj for arbejdet med forbedringer af den digitale infrastruktur.

Resultaterne fra afdækningen viser en betydelig fremgang af den fynske digitale infrastruktur, men også at de sidste adresser bliver stadig sværere og dyrere at få dækning til.

Afdækningen viser, at restgruppen på Fyn og øerne i 2023 er på 2,8 pct. og udgøres af 7.169 adresser, der endnu ikke har adgang til målet om 100/30 Mbit/s bredbånd, hvoraf 2.804 er virksomheder og 1.182 er sommerhuse. Til sammenligning var restgruppen i 2022 på 3,8 pct. og i 2021 på 4,1 pct. Der ses således umiddelbart en positiv udvikling. Det er i den forbindelse dog vigtigt at være opmærksom på, at ud af den samlede restgruppe i Region Syddanmark i 2023 udgør adresser på Fyn og øerne ca. 83 pct. Samtidig viser afdækningen, at den nationale restgruppe svinder hurtigere end den fynske. Det er begge forhold, som kalder på handling, hvis dækningen på Fyn og øerne skal følge med resten af landet og indfri de nationale mål for 2025.

Hvad angår fiberudrulningen, halter Fyn trods solide forbedringer også fortsat efter resten af landet. I Styrelsen for Dataforsyning og Infrastrukturs seneste fremskrivning af restgruppen forventes der at være mellem 4.000-5.000 bolig- og virksomhedsadresser i midten af 2020'erne på Fyn og øerne i denne gruppe. Det er et fald på ca. 3 procentpoint sammenlignet med forrige fremskrivning. Fremskrivningen er baseret på indrapporterede data fra branchen. I forhold til målsætningen om 98 pct. dækning med 1 GB download har Fyn og øerne i øjeblikket en dækning på 91,9 pct.

Mobilt bredbånd

På Fyn og øerne blev der i 2022 opnået fuld dækning på adresseniveau – dog ved lavere hastighed - på det

mobile bredbånd. Det er væsentligt at pointere, at det er den udendørs dækning på adresseniveau og ikke den indendørs- eller geografiske dækning, der er tale om. Data om dækningen er således baseret på en "teoretisk" dækning, som branchen melder ind. Den kan svækkes eller på anden vis forringes af mange samtidige brugere, høje bygninger, landskabsformationer og vejr og vind. Derfor kan dækningen nogle steder godt opleves langt dårligere end hvad afdækningens 100 pct. fortæller. Det kan ligeledes opleves, at forbindelser falder ud lidt uden for mastesendeområder, og at forbindelserne er ringere ude på landet end i byerne, hvor dækningen typisk kommer fra flere master. Denne problematik arbejdes der fortsat med i denne strategiperiode.

Der er fortsat vækst i 5G-dækningen på Fyn og øerne, hvor der i dag er 664 master med 5G sendeudstyr opsat på det eksisterende mastenetværk, som i øvrigt samlet tæller 3.180 master på Fyn og øerne. Det har indtil nu været strategien fra branchen at opsætte 5G på de bedst placerede master i det eksisterende makronetværk. Det forlyder samtidig fra branchen, at 5G kun udrulles i centrale hotspots, som peperonistykker på en pizza. Derfor vil 5G ikke være fuldt dækkende i hele geografien. FSDI har fokus på- og i dialog med branchen om den fortsatte udrulning af 5G, da der er behov for en stabil og fremtidssikret mobildækning, som kan klare det kraftigt stigende dataforbrug.

Den faste forbindelse

For den faste, kablede bredbåndsdækning er udviklingen fortsat positiv, om end det går langsommere med at få dækket de sidste huller. Det kan både være forbundet med selskabernes udrulningsstrategi eller manglende opbakning i hele områder på tidligere tidspunkter, hvor muligheden var der for at tilslutte sig eks. i antenneforeninger eller boligforeninger. Nedenfor er de væsentligste nedslag fra årets afdækning for den faste kablede forbindelse:

- Der er nu 7.169 adresser med dårlig forbindelse. Det er en forbedring fra 9.493 i 2022 og 11.500 i 2021. Med andre ord har 4.331 adresser på 2 år fået en forbindelse på minimum 100/30 Mbit/s.
- Dækningen for sommerhuse er forbedret fra mere end 3.500 sommerhuse i 2021 med dårlige forbindelser til omkring 1.300 i 2022 og 1.182 i 2023.
- Der er sket et betydeligt fald i antallet af virksomheder med dårlige forbindelser fra ca. 4.887 virksomheder i 2022 til ca. 2.800 virksomheder, der ikke har adgang til en forbindelse på 100/30 Mbit/s.
- Restgruppen rammer fortsat bredt og repræsentativt både demografisk og erhvervmæssigt.
- Den geografiske fordeling af dårligt dækkede områder er ikke jævn. Det spænder fra en dækningsgrad på 74 pct. på Langeland til 98 pct. i Nordfyn og Middelfart og 99 pct. Nyborg kommune for 100/30 Mbit/s-forbindelser.
- Selvom dækningsprocenten er relativt høj i Odense og Svendborg kommune hhv. 98% og 94%, er antallet af adresser uden dækning højt. I Odense drejer det sig om 3.017 boliger og 964 virksomheder, og i Svendborg drejer det sig om 1.639 boliger og 539 virksomheder.
- Set i forhold til teknologifordelingen er Fyn og øerne den landsdel med den næstlaveste udrullede fibernetdækning efter Hovedstadsområdet med 79,4 pct. De jyske kommuner i Region Syddanmark har en fiberdækning på 95,7 pct. Fyn halter trods forbedringer altså fortsat bagud på fiberudrulningen.

Målsætninger

Årets afdækning viser, at der stadig er nogle væsentlige opmærksomhedspunkter i forhold til målopfyldelsen om, at:

- alle boliger og virksomheder skal have adgang til minimum 100/30 Mbit/s og 4G i 2025
- 98 pct. af alle boliger og virksomheder skal være dækket med en infrastruktur, der kan levere 1 Gbit/s i downloadhastighed i 2025

I forhold til målet om 4G til alle, er Fyn og øerne teknisk set i mål i forhold til udendørsdækning på adresse niveau og udrulningen af 5G er godt i gang. FSDI har etableret et tæt samarbejde med branchen og følger udrulningen og udrulningsplanerne for den digitale infrastruktur nøje.

I forhold til målet om, at alle boliger og virksomheder skal have en bredbåndsforbindelse på minimum 100/30 Mbit/s og 98% skal have 1 Gbit/s i download i 2025, er det FSDIs vurdering på baggrund af afdækningen og den nationale fremskrivning 2023 <https://sdfi.dk/digital-infrastruktur/tal-paa-teleomraadet>, at det fortsat vil være en udfordring for Fyn og øerne.

De efterladte "huller" er spredte og generelt meget dårlige forretningscases på grund af dyre anlægsinvesteringer i forhold til markedsperspektivet. Der er dog fokus i både branchen og kommunerne på denne udfordring, og det tværgående samarbejde fokuserer netop på en øget indsats for at få de sidste adresser med på forskellig vis. Her er bredbåndspuljen fortsat et stærkt værktøj.

Det er derfor glædeligt, at der i det udsendte forslag til Finanslov 2024 fra Regeringen lægges op til, at bredbåndspuljen fortsætter frem til 2027. Desværre er det afsatte årlige beløb noget lavere end forventet, med 50 mio. kr. årligt i 2024-2025 og 25 mio. kr. årligt i 2026-2027. Bredbåndspuljen er vigtig for arbejdet med at få lukket de sidste huller i forhold til målet om 100/30 Mbit/s til alle. Der er dog et behov for enten at tilpasse rammer og kriterier for bredbåndspuljen eller anden statslig støtte til udrulningen til de adresser, som ikke kan nås på markedsvilkår. Dette er forsøgt flere gange via afgivelse af fælles fynsk hørings svar til bredbåndspuljens rammer og kriterier uden de ønskede justeringer. FSDI vurderer derfor, at det er formålstjenesteligt med en politisk opfølgning på dette.

Mulige tiltag for fynsk interessevaretagelse

Der er lagt op til, at forligskredsen bag teleforliget fra 2021 skal mødes og drøfte midtvejsevalueringen af teleforligets målsætninger ultimo 2023.

Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur oplyser, at de er ved at forberede input og indstillinger til forligskredsen, og at der er fokus på at få identificeret de adresser, man ikke når til på markedsvilkår.

Der står i forliget, at partierne (Socialdemokratiet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Alternativet) ønsker et fortsat hovedfokus på at sikre dækning af de sidste adresser, jf. målsætningen, frem mod 2025. Derfor er timingen for at sætte ekstra fokus på nødvendigheden af at få alle med og påpege de væsentligste udfordringer på Fyn og øerne rigtig god.

Der er derfor udarbejdet et forslag til forskellige mulige tiltag, der kan være med til at styrke de fynske interesser og perspektiver på området jf. bilag 2.2.

Det foreslås at lave en presseindsats ved lanceringen rapporten for mobil- og bredbåndsdækningen på Fyn og øerne 2023 med pressemeddelelse og citater fra udvalgte fynske borgmestre med konkrete cases med særlige udfordringer eller behov.

Herefter lægges op til en politisk henvendelse til forligskredsen og centrale ordfører op til evalueringen af teleforliget, eventuelt sammen med en alliance af aktører som har en fælles interesse i at sikre, at der fastholdes fokus på, at målsætninger for mobil og bredbåndsdækningen fra teleforliget bliver indfriet.

Som step tre i denne proces foreslås, at mobil- og bredbåndsdækningen på Fyn og øerne tages op på det første MF-møde i 2024. Forligskredsen er bred og dagsordenen ligger godt til en fælles drøftelse mellem borgmestre og de fynske MF'ere. Derudover er denne dagsorden bred og der er forhåbentlig et klart *call to action* som opfølgning på midtvejsevalueringen af teleforligt fra 2021.

IT Chef Jørgen Brolykke, Odense Kommune, og Projektleder Sara Rosager Mortensen, Assens Kommune, deltager på mødet og redegør kort for afdækning af mobil- og bredbåndsdækningen for 2023 og forslag opfølgende handlinger.

Indstilling

Kommunaldirektørforum Fyn indstiller, at Borgmesterforum Fyn

- a) tager status på mobil- og bredbåndsdækningen på Fyn og øerne til efterretning
- b) drøfter og godkender mulige tiltag for fynsk interessevaretagelse samt udpeger 2-3 borgmestre, som stiller sig i spidsen for den kommunikative indsats ved lanceringen af rapporten.

Beslutning

Borgmesterforum Fyn kvitterer for et godt arbejde og oplæg og følger indstillingens punkter.

Det er en dagsorden de fynske borgmestre ønsker at stå sammen om, og Søren Steen Andersen, Bo Hansen samt Tonni Hansen udpeges til at repræsentere de fynske kommuner i indsatsen for at skabe fokus på udfordringerne med mobil og bredbåndsdækningen på Fyn og øerne.

Bilag 2.1. Status på mobil- og bredbåndsdækningen på Fyn og øerne 2023

Bilag 2.2. Mulige tiltag for fynsk interessevaretagelse

3. Godkendelse af revideret arbejdsklausul

Sagsresumé

Siden 2014 har de fynske kommuner haft en fælles fynsk arbejdsklausul. I kraft af den fælles fynske arbejdsklausul mødes leverandørerne af ensartede krav til løn- og arbejdsvilkår, når de udfører offentlige opgaver på Fyn. Odense Kommunes har i årenes løb gjort sig en lang række erfaringer med klausulen, og på baggrund af disse forslår Odense Kommune nu en opdatering af den fælles fynske arbejdsklausul. De foreslåede tilpasninger er hovedsageligt udtryk for præciseringer, der skal skabe større klarhed, til gavn for alle parter.

Det bemærkes, at Odense Kommune har identificeret et behov for særlige versioner af klausulen, tilpasset særlige brancher. For nuværende er et behov for en særlig version af klausulen identificeret i konsulentbranchen, restaurationsbranchen og på det specialiserede socialområde. Odense Kommune forventer i løbet 2024 at udarbejde udkast til disse særlige versioner af klausulen og forelægge dem for Kommunaldirektørforum Fyn og Borgmesterforum Fyn.

Desuden foreslås det, at der etableres en erfagruppe, hvor de fynske kommuner kan udveksle erfaringer vedrørende arbejdsklausulen.

Sagsfremstilling

Den nuværende fælles fynske arbejdsklausul blev vedtaget i Borgmesterforum Fyn den 24. juni 2014. Arbejdsklausulen forpligter leverandøren og dennes underleverandører til - i forbindelse med udførelse af opgaven - at sikre de ansatte løn og ansættelsesforhold, der ikke er mindre gunstige end dem, der gælder på den egn, hvor arbejdet udføres. Arbejdsklausulen anvendes ved køb af tjenesteydelser og bygge- og anlægsydelser.

1. Revidering af arbejdsklausulen

Kontrolenheden i Odense Kommune har siden 2013 haft til opgave at følge op på leverandørernes overholdelse af arbejdsklausulen i Odense Kommune. Kontrolenheden har i kraft af samarbejdsaftaler også bistået en række af de andre fynske kommuner med opfølgning på arbejdsklausulen.

Kontrolenheden har i forbindelse med opfølgning på arbejdsklausulen gjort sig følgende erfaringer, som danner grundlag for forslaget om tilretning af arbejdsklausulen:

- Arbejdsklausulen indeholder visse formuleringer, som med fordel kan præciseres for at skabe et bedre grundlag for samarbejde med og kontrol af leverandører.
- Der ses en stigende tendens til anvendelse af udenlandsk arbejdskraft, også på mindre projekter. Erfaringsmæssigt findes oftere løndumping hos udenlandsk end dansk arbejdskraft. Ofte optræder udenlandsk arbejdskraft ikke hos hovedleverandøren, men flere led nede i leverandørkæden.
- Den generelle mangel på arbejdskraft presser leverandørerne, hvorfor Kontrolenheden oplever længere og længere leverandørkæder på selv mindre projekter. Erfaringsmæssigt er sandsynligheden for overtrædelse større, jo længere leverandørkæden er.

På grund af ovennævnte forhold er indsatsen mod social dumping og brugen af arbejdsklausulen, herunder

en velformuleret og praktisk anvendelig arbejdsklausul, potentielt vigtigere i dag, end det nogensinde har været.

De tilretninger, der foreslås, er primært præciseringer, som skaber større klarhed for alle parter. Tilpasningerne falder i nedenstående kategorier. En uddybning af de enkelte tilretninger fremgår af bilag 3.1. Den nuværende og den reviderede arbejdsklausul er vedlagt som bilag 3.2 og 3.3.

Tilpasning af hovedforpligtelsens ordlyd

Klausulens hovedforpligtelse foreslås tilrettet, så der ikke henvises til ILO 94 og ”*løn- og ansættelsesforhold [...] på den egn hvor arbejdet udføres*”, men i stedet til den mest repræsentative overenskomst på området.

Den foreslåede formulering anvendes bl.a. af Foreningen for Byggeriets Samfundsansvar og landets store kommuner. Da den nuværende fælles fynske klausul også henviser til en referenceoverenskomst, vil der ikke være tale om en reel ændring af forpligtelsen, men altså blot en ensretning med måden, hvorpå forpligtelsen beskrives.

Krav til leverandørerne i forbindelse med kontrol

Der foreslås en række tilpasninger, som efter sin ordlyd er nye i forhold til den nuværende klausul, men som svarer til den praksis, der har været i kontrolarbejdet de seneste år, og som har vist sig nødvendig for at kunne gennemføre retvisende kontroller. Det drejer sig om krav til billedlegitimation, opbevaring af dokumentation efter kontraktudløb, at lønsedler mv. ikke anonymiseres og at udbetaling af løn sker via et digitalt betalingssystem.

Enkeltmandsvirksomheder, der udfører arbejde på medarbejderlignende vilkår

Der ses en stigende tendens til at en virksomhed i stedet for at ansætte medarbejdere hyrer personer ind som selvstændige enkeltmandsvirksomheder, uagtet at personerne reelt udfører arbejde på medarbejderlignende vilkår. Allerede i dag betragtes en sådan konstruktion som en omgåelse af arbejdsklausulen, og der stilles derfor i praksis også krav om løn- og arbejdsvilkår på overenskomstniveau for enkeltmandsvirksomheder, der udfører arbejde på medarbejderlignende vilkår. Derfor foreslås dette tydeliggjort i ordlyden af den nye version af arbejdsklausulen.

Orientering om underleverandører

Erfaringsmæssigt er risikoen for overtrædelse af arbejdsklausulen større, jo længere leverandørkæden er. Det er derfor afgørende for muligheden for at føre et risikobaseret tilsyn, at leverandører giver kommunen besked om brugen af underleverandør, inden arbejdet udføres. Af den nuværende arbejdsklausul følger en pligt for leverandøren til at orientere kommunen om brugen af underleverandører. I den nye version foreslås det indskærpet, hvordan og hvornår orientering skal ske. Det er desuden præciseret, at manglende indberetning af underleverandør medfører bod.

Overtrædelser af arbejdsklausulen i andre kontrakter kan indgå i misligholdelsesvurderingen

I den nye arbejdsklausul foreslås det, at leverandørens misligholdelse af arbejdsklausulen i andre kontrakter mellem Odense Kommune og leverandøren kan indgå i vurderingen af, hvorvidt den enkelte kontrakt er misligholdt. Dette er en skærpelse i forhold til tidligere.

Baggrunden herfor er, at man har brug for at sikre, at leverandøren ikke kan spekulere i systematisk at begå mindre overtrædelser af arbejdsklausulen på flere kontrakter uden, at vi samlet set kan betragte det som væsentlig (og dermed hævebegrundende) misligholdelse. Det kan fx være relevant, hvor der ses et mønster i, at leverandøren ikke indberetter underleverandører eller ikke kan fremlægge timesedler.

Bodsbestemmelser simplificeret og revideret

Bodsbestemmelserne foreslås gennemgribende revideret med henblik på at sikre en større grad af gennemsigtighed og forudberegnelighed. Effekten af den reviderede ordlyd svarer imidlertid til den praksis, som Kontrolenheden har anvendt i forhold den nuværende arbejds klausul.

Ifølge ordlyden af den nuværende klausul beregnes boden som en bestemt promille af kontraktsummen, dog minimum et fast beløb pr. dag. I praksis er det ofte vanskeligt at definere, hvad der udgør kontraktsummen, fx fordi der er tale om rammeaftaler eller fagentre priser. Derfor foreslås det, at boden altid blot beregnes som et fast beløb pr. overtrædelse pr. dag. Desuden foreslås der indsat eksempler til belysning af, hvad der udgør en bodsudløsende overtrædelse.

Den nuværende bodsbestemmelse for manglende dokumentation har i visse tilfælde ført til beregning af uproportionale bodsbeløb. Bodsbeløbet pr. dag foreslås derfor nedsat fra 2.000 til 1.000 kr. Desuden foreslås bod for manglende dokumentation maksimeret ved, at bod herfor maksimalt kan pålægges i to måneder. Herefter vil man være berettiget til at foretage et skøn over løn- og ansættelsesvilkår og udmåle bod, hvis niveauet ikke lever op til arbejds klausulen.

Desuden indsættes en generel "ventil" for uproportionale bodsbeløb, der giver kommunen mulighed for at nedskrive boden, hvis forholdene konkret taler herfor, fx fordi der er tale om mindre eller undskyldelige overtrædelser, og leverandøren samarbejder med Kontrolenheden om at rette op.

Efterbetaling

Formålet med arbejds klausulen er at sikre, at medarbejdere, der udfører opgaver på kommunens kontrakter, har overenskomstmæssige løn- og arbejdsforhold. Det er derfor væsentligt, at arbejds klausulen indeholder håndtag til at sikre, at leverandøren retter op, hvis der konstateres overtrædelser. Af den nuværende arbejds klausul fremgår blot, at kommunen kan tilbageholde vederlag med henblik på at tilgodese krav fra de ansatte, men ikke direkte at leverandøren er forpligtet til at foretage efterbetaling. Dette foreslås præciseret i den nye arbejds klausul.

---o---oOo---o---

Det bemærkes, at Odense Kommune har identificeret et behov for særlige versioner af klausulen, tilpasset særlige brancher. Klausulen kan i princippet anvendes i den foreliggende form på alle køb af tjenesteydelser og bygge- og anlægsydelser, men det har vist sig, at visse bestemmelser i praksis ikke passer til alle brancher. Det er fx tilfældet for klausulens bestemmelser om kontrolbesøg, som er skrevet med udgangspunkt i en situation, hvor leverandørens ydelser leveres hos ordregiver. Det passer dårligt til bl.a. konsulentområdet, hvor arbejdet udføres på leverandørens kontor, og hvor en fysisk kontrol derfor ikke er hensigtsmæssig og kan komme i karambolage med leverandørens lovmæssige forpligtelser i forhold til fx adgangskontrol og sikring af fortrolighed.

For nuværende er et behov for en særlig version af klausulen identificeret i konsulentbranchen, restaurationsbranchen og på det specialiserede socialområde. Odense Kommune forventer i løbet 2024 at udarbejde udkast til disse særlige versioner af klausulen og forelægge dem for Kommunaldirektørforum Fyn og Borgmesterforum Fyn.

2. Politisk behandling i egen kommune

Såfremt Borgmesterforum Fyn anbefaler den reviderede klausul som standard i de fynske kommuner, skal

de enkelte borgmestre efterfølgende igangsætte politisk behandling af klausulen i egen kommune med henblik på at klausulen vedtages i de enkelte kommuner.

Hvis der i forbindelse med den politiske behandling i de enkelte kommuner opstår ønsker til ændringer, skal kommunerne så vidt muligt forelægge forslag til ændringer for Kommunaldirektørforum Fyn og Borgmesterforum Fyn, inden de gennemføres. Det samme gælder, hvis der på et senere tidspunkt opstår ønsker om ændringer af klausulen.

3. Samarbejde og erfaringsudveksling

Kompleksiteten i kontrolarbejdet er som nævnt stigende, bl.a. på grund af øget brug af udenlandsk arbejdskraft og lange leverandørkæder. Desuden opleves der udfordringer med implementering af arbejdsklausulen, når man bevæger sig uden for de "traditionelle" områder som bygge- og anlæg, rengøring, grøn vedligeholdelse mv. Blandt andet på det specialiserede socialområde og restaurationsområdet opleves det, at det er vanskeligt at få leverandørerne til at acceptere arbejdsklausulen. På områder, hvor det er vanskeligt at implementere eller håndhæve klausulen, er det særligt vigtigt, at de fynske kommuner danner fælles front.

På den baggrund foreslås det, at der nedsættes en fælles fynsk erfagruppe, hvor kommunerne kan erfaringsudveksle og sparre omkring implementering og håndhævelse af arbejdsklausulen.

Odense Kommune kan fungere som tovholder i erfagruppen.

Indstilling

Kommunaldirektørforum indstiller, at Borgmesterforum Fyn

- a) anbefaler den reviderede arbejdsklausul som standard i de fynske kommuner
- b) at arbejdsklausulen forelægges til politisk behandling i egen kommune
- c) at der etableres en erfagruppe, hvor de fynske kommuner kan erfaringsudveksle og sparre omkring implementering og håndhævelse af arbejdsklausulen.

Beslutning

Borgmesterforum Fyn takker for et godt og fagligt velbegrundet materiale samt for et godt samarbejde på området.

Odense Kommune og Byregion Fyn udarbejder et udkast til en fælles sagsfremstilling, der kan anvendes til politisk behandling i de enkelte kommuner, og en plan for politisk behandling i kommunerne.

Borgmesterforum Fyn kvitterer for det eksplicite fokus på, at evt. forslag til ændringer til klausulen forelægges Kommunaldirektørforum Fyn/Borgmesterforum Fyn, så der sikres fynsk ensartethed i klausulerne.

Bilag 3.1. Den fælles fynske arbejdsklausul (2014)

Bilag 3.2. Udkast til revideret fælles fynsk arbejdsklausul

Bilag 3.3. Oversigt over ændringer og præciseringer i den reviderede klausul

4. Fyns Laksefiskeri

Sagsresumé

Erhvervshus Fyn har en kontrakt med Fynsk Laksefisk om leverance af smolt til det fælles fynske projekt Havørred Fyn. Kontrakten er kommet i stand, efter at Fyn Laksefisk vandt et udbud i 2021. Udbuddet løber frem til 2025.

FGU Fyn rettede i brev af 6. juli 2022 henvendelse til Erhvervshus Fyn med ønske om en dialog om prissætningen på smolt-produktion, idet produktionen ifølge FGU FYN giver underskud. Der har siden været en omfattende dialog med FGU Fyn og Fyns Laksefisk med henblik på at identificere de præcise udfordringer og i forlængelse heraf mulige løsninger.

Sagsfremstilling

Havørred Fyn er en del af Erhvervshus Fyn/Destination Fyn og er et fælles kommunalt miljø- og turismefremmeprojekt, der fokuserer på tre hovedområder:

1. Smolt/ungelpleje: Havørred Fyn arbejder for at sikre og øge bestanden af havørreder på Fyn. Dette gøres gennem udsættelse af smolt, som er unge havørreder.
2. Vandløbspleje: Projektet sikrer, at vandløb og åer bliver de bedst mulige yngle- og levesteder for havørreden.
3. Turisme: Havørredfiskeri bruges til at tiltrække både danske og internationale gæster.

Erhvervshus Fyn har en kontrakt med Fynsk Laksefisk om leverance af smolt til det fælles fynske projekt. Kontrakten er kommet i stand, efter at Fyn Laksefisk vandt et udbud i 2021. Under kontrakten er Fyns Laksefisk forpligtet til at levere 365.000 stk. smolt om året til en samlet pris på 1.933.000 kr., hvilket giver en stykpris på 5,30 kr. Udbuddet løber frem til 2025.

Fyns Laksefisk er en del af FGU Fyn, som dækker Assens, Kerteminde, Nordfyn, Nyborg og Odense Kommuner. Fyns Laksefisk driver et værksted med 8 FGU-elever. Det svarer til, at det er ca. 10 pct. af den samlede drift i Fyns Laksefisk, der omhandler undervisningsdelen. I den del, der omhandler smoltproduktion, drives Fyns Laksefisk som en Indtægtsdækket Virksomhed (IDV) under Staten.

FGU Fyn rettede i brev af 6. juli 2022 henvendelse til Erhvervshus Fyn med ønske om en dialog om prissætningen på smolt-produktion, idet produktionen ifølge FGU FYN giver underskud. Borgmesterforum Fyn blev orienteret herom på møde den 4. oktober 2022

Der er på bestilling fra Kommunaldirektørforum Fyn igangsat en proces med FGU Fyn og Fyns Laksefisk med henblik på at identificere de præcise udfordringer og i forlængelse heraf mulige løsninger. Der har fra Erhvervshus Fyn været omfattende dialog med FGU Fyn og Fyns Laksefisk om udfordringerne og evt. løsninger.

På mødet giver Rasmus Hessum en orientering om processen, udfordringerne og eventuelle løsninger.

Indstilling

Kommunaldirektørforum Fyn indstiller, at Borgmesterforum Fyn tager orienteringen til efterretning.

Beslutning

Borgmesterforum Fyn takker for orienteringen og udtrykker bekymring over den økonomiske situation. Havørred Fyn/Fyns Laksefisk er et vigtigt projekt i det fynske samarbejde, og der opfordres til, at der findes en løsning med afsæt i de eksisterende økonomiske rammer for Havørred Fyn.

Det af BDO udarbejdede notat vedr. den økonomiske situation i Fyns Laksefisk udsendes efter mødet.

5. Udviklingsplan for Fyn og øerne – plan for politisk behandling

Sagsresumé

Arbejdet med udviklingsplanen går nu ind i en afgørende fase, hvor planen skal færdiggøres, og den kan offentliggøres med udgangen af første kvartal 2024. Det er en del rammen for Udviklingsplan for Fyn & Øerne, at der parallelt med færdiggørelsen og offentliggørelsen igangsættes åbningstræk, hvor principper fra planen udmøntes i fem strategisk-fysiske udviklingsplaner på tværs af Fyn.

Sagsfremstilling

Udviklingsplan for Fyn & Øerne udføres i et samarbejde mellem Destination Fyn, Dansk Kyst- og Naturturisme, Realdania og de fynske kommuner.

Formålet med Udviklingsplan for Fyn & Øerne er at samle de ti fynske kommuner og turismeerhvervet omkring en fælles indsats for udviklingen af turismen på Fyn og øerne frem mod 2030. Planen skal fungere som et strategisk og retningsgivende værktøj, der samler offentlige og private aktører - på tværs af kommunegrænser- omkring en fælles vision, pejlemærker og en række konkrete indsatser og tiltag. Udviklingsplanen har fokus på den fysiske og erhvervsmæssige planlægning af turismen, og den henvender sig til både offentlige og private aktører.

Arbejdet med udviklingsplanen går nu ind i en afgørende fase, hvor planen skal færdiggøres, og hvor der parallelt med færdiggørelsen og offentliggørelsen igangsættes åbningstræk, hvor principper fra planen udmøntes i fem strategisk-fysiske udviklingsplaner på tværs af Fyn.

De strategisk-fysiske udviklingsplaner skal være politisk forankret i de relevante kommuner og gennemføres i samarbejde med relevante aktører, herunder Destination Fyn, Dansk Kyst- og Naturturisme samt Realdania. Der gives på mødet en status over den foreløbige status på arbejdet med strategisk-fysiske planer.

Det er styregruppen for projektet, der indstiller de strategisk-fysiske udviklingsplaner til godkendelse, og det er Borgmesterforum Fyn der godkender endeligt. Der arbejdes af hensyn til fremdriften på et ekstraordinært møde i januar 2024 i Borgmesterforum Fyn med godkendelse af de strategisk-fysiske udviklingsplaner som eneste punkt.

Udviklingsplan for Fyn & øerne i færdig udgave præsenteres for og godkendes af Borgmesterforum Fyn på møde den 22. februar 2024, og dermed kan den offentliggøres med udgang af første kvartal af 2024. Der er dialog med Erhvervsministeren om deltagelse ifm. offentliggørelsen.

Det er ligeledes planen, at de fynske kommuner skal behandle og tiltræde Udviklingsplan for Fyn & øerne på møder i Byråd/kommunalbestyrelser i marts 2024. Se mødeplan i Bilag 5.1

Et vigtigt element er arbejdet med Udviklingsplan for Fyn & øerne - og den generelle interessevaretagelse for Destination Fyn - er at sikre, at det fynske turismesamarbejde har adgang til midler fra staten. I forbindelse med Finansloven for 2024 er der afsat kr. 100 mio. i perioden 2024-27 til turismeindsatser i Danmark.

Fra flere sider arbejdes der på at påvirke udmøntningen af midlerne, og bl.a. er kommuner og destinationer omkring Vestkysten meget aktive. Det kan derfor også være hensigtsmæssigt, at Fyn går ind i arbejdet med at varetage de fynske interesser i den sammenhæng. Perspektiver og mulige tiltag præsenteres på mødet.

Direktør i Destination Fyn, Tue Kempf, deltager under punktet.

Indstilling

Kommunaldirektørforum Fyn indstiller, at Borgmesterforum Fyn tager orienteringen til efterretning og drøfter mulighederne for en fælles interessevaretagelse ift. statslige midler til turisme.

Beslutning

Borgmesterforum Fyn takker for et godt oplæg og følger indstillingen for både den fælles fynsk interessevaretagelse og plan for politisk behandling. Der skal berammes et ekstraordinært møde i kredsen ultimo januar for behandling af strategisk fysisk udviklingsplan.

6. Udviklingsplan for Fyn og øerne – muligt samarbejde med Nordea-fonden (lukket punkt)

7. Fyn 2023 - statusnotat

Sagsresumé

Den fælles fynske klimavision Fyn 2030 blev vedtaget af samtlige fynske byråd i perioden ultimo 2020–primo 2021.

Der er udarbejdet et statusnotat for Fyn 2030. Overordnet viser opgørelserne heri, at Fyn er i en situation, hvor målsætningen om at reducere CO₂-udledningen med 80 procent i 2030 i forhold til 1990 fortsat kan opnås, men det kræver, at der arbejdes på at sikre, at alle initiativer realiseres.

Opgørelserne viser med temmelig stor tydelighed, at det ikke er muligt med de nuværende indsatser at nå målsætningen om klimaneutralitet på Fyn i 2040.

Sagsfremstilling

Den fælles fynske klimavision Fyn 2030 er udviklet på baggrund af Grønt Topmøde Fyn i november 2019. Her mødtes mere end 300 beslutningstagere fra kommunalpolitikere til erhvervsledere, forskere, uddannelsesinstitutioner, organisationer samt ledende embedsmænd og satte retningen på en fælles grøn vision for Fyn.

Baggrunden var det påtrængende behov for at sætte fart på den grønne omstilling og en erkendelse af, at Fyn også på dette område skal stå sammen og løfte i flok. Ambitionerne blev samlet i ”Fyn 2030 – sammen om en bæredygtig fremtid”. Fyn 2030 blev vedtaget af samtlige fynske byråd i perioden ultimo 2020–primo 2021.

Parallelt med udviklingen af Fyn 2030 initierede Realdania i samarbejde med CONCITO en fælles proces for udviklingen af klimahandleplaner i de danske kommuner under overskriften DK2020. Bl.a. med baggrund i Fyn 2030 tilsluttede de fynske kommuner sig DK2020, og i dag har samtlige fynske kommuner certificerede klimahandleplaner, som understøtter Fyn 2030.

Efter indstilling fra Teknisk Direktørforum Fyn og Kommunaldirektørforum Fyn besluttede Borgmesterforum Fyn på møde den 21. februar 2023, at der skulle udarbejdes et statusnotat og en fælles orienteringssag til de fynske kommunalbestyrelser/byråd om fremdriften i Fyn 2030, herunder de forskellige delprojekter.

Der er udarbejdet et grundnotat af Programledernetværket, der arbejder med udrulningen af Fyn 2030 og DK2020 på tværs af de fynske kommuner. Dette notat er efter beslutning i Kommunaldirektørforum Fyn den 7. september bearbejdet med en række afsnit, der bl.a. fokuserer på den kontekst, som Fyn 2030-indsatserne foregår indenfor.

Overordnet viser opgørelsen, at Fyn er i en situation, hvor målsætningen om at reducere CO₂-udledningen med 80 procent i 2030 i forhold til 1990 fortsat kan opnås, men det kræver, at Fyn – i lighed med det nationale niveau – arbejder på at sikre, at alle initiativer realiseres. Som det gør sig gældende nationalt, er der også på Fyn en betydelig risiko for, at målene ikke nås.

Opgørelserne viser med temmelig stor tydelighed, at det ikke er muligt med de nuværende indsatser at nå målsætningen om klimaneutralitet på Fyn i 2040.

Kommunaldirektørforum Fyn besluttede på møder den 7. september og den 2. november, at Borgmesterforum Fyn skal gives mulighed for drøfte status på Fyn 2030, herunder ønsket til yderligere

initiativer, inden der tages endeligt stilling til, hvornår og i hvilken form en eventuel orientering af kommunalbestyrelser/byråd skal finde sted.

Indstilling

Kommunaldirektørforum Fyn indstiller, at Borgmesterforum Fyn drøfter statusnotatet, behovet for evt. yderligere initiativer og en efterfølgende lokal, politisk proces.

Beslutning

Borgmesterforum Fyn tager statusnotatet til efterretning og beder om, at der udarbejdes et forslag til en kommunikation, der loyalt kommunikerer notats konklusioner.

8. Fyn 2023 – fælles fynsk eftersorteringsanlæg

Sagsresumé

Miljøstyrelsen har udarbejdet den samlede vurdering af de fynske kommuners anmodning om undtagelse efter §43 i affaldsbekendtgørelsen angående muligheden for at indsamle plast og drikkekarton sammen med restaffaldet for efterfølgende mekanisk udsortering til genanvendelse af genanvendelige materialer.

Den samlede vurdering, som ikke er officielt fremsendt, men er kommet til kendskab via en aktindsigt, peger i retning af et negativt udfald på anmodningen. Sekretariatet for det fælles fynske eftersorteringsanlæg er uforstående over for Miljøstyrelsens samlede vurdering.

Sagsfremstilling

De fynske kommuner indsendte i september 2021 en anmodning om undtagelse efter §43 i affaldsbekendtgørelsen angående muligheden for at indsamle plast og drikkekarton sammen med restaffaldet for efterfølgende mekanisk udsortering til genanvendelse af genanvendelige materialer.

Miljøstyrelsen har videregivet den faglige vurdering sammen med anmodningen fra de fynske kommuner til Miljøministeriets departement i efteråret 2022. Det var jævnfør den tidligere vejledende udtalelse om affaldsbekendtgørelsen § 43 fra marts 2021 hensigten, at departementet efterfølgende blandt andet skulle vurdere, hvorvidt undtagelsen vil være i overensstemmelse med Klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi, inden departementet videregav deres vurdering til miljøministeren.

Imidlertid er det efter dialog henover forrige vinter og foråret besluttet at ændre processen, så Miljøstyrelsen i stedet foretager én samlet vurdering. På grund af denne procesændring har Miljøstyrelsen revideret den oprindelige vejledende udtalelse fra 2021, og udgivet en ny vejledende udtalelse den 29. juni 2023, hvoraf det fremgår, at Miljøstyrelsen skal foretage en samlet vurdering af, hvorvidt undtagelsen vil være i overensstemmelse med Klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi samt relevant EU-regulering.

Samlet vurdering:

Miljøstyrelsen har antageligt udarbejdet den samlede vurdering af anmodningen, og Sekretariatet for det fælles fynske eftersorteringsanlæg har, via en aktindsigt, fået indsigt i Miljøstyrelsens samlede vurdering, som peger i retning af et negativt udfald på anmodningen. I Miljøstyrelsens samlede vurdering oplystes en række medfølgende konsekvenser, hvis de fynske kommuner får tilladelse til at undtage særskilt indsamling af plast samt mad- og drikkekartoner fra husholdninger for i stedet at indsamle disse fraktioner med restaffaldet, og disse lægges til grund for vurderingen. Miljøstyrelsens samlede vurdering kan ses i bilag 8.1.

Sekretariatet for det fælles fynske eftersorteringsanlæg bemærker til dette, at Miljøstyrelsens vurdering undlader at lægge vægt på lovens og Miljøstyrelsens egne kriterier for miljøgevinster. Sekretariatet stiller sig derfor uforstående over for Miljøstyrelsens samlede vurdering.

Professor Henrik Wenzel, der sidder den tekniske arbejdsgruppe for det fælles fynske eftersorteringsanlæg, har kommenteret kritisk på Miljøstyrelsens vurdering. Henrik Wenzels kommentarer kan ses i bilag 8.2

Miljøstyrelsens samlede vurdering er oversendt til Miljøministeriets departement, der skal forelægge anmodningen til Miljøministerens afgørelse.

På baggrund af udviklingen i sagen i efteråret 2023 om det fælles fynske eftersorteringsanlæg har der været en stigende interesse fra pressen. Bl.a. har der været bragt en artikel i Jyllands-Posten lørdag den 7. oktober 2023 samt i WasteTech den 12. oktober 2023. Artiklerne kan ses i bilag 8.3 og bilag 8.4.

Kommunaldirektørforum Fyn besluttede på møde den 2. november, at Borgmesterforum Fyn bør drøfte de fynske kommuners ambitioner om det fælles fynske eftersorteringsanlæg, idet der kan være forskellige positioner i de enkelte kommuner

Der bør være skærpet opmærksomhed på, at der, hvis Fyn ønsker at opnå undtagelse efter §43 i affaldsbekendtgørelsen, bør iværksættes interessevaretagelse mod departement og politisk bagland.

Indstilling

Kommunaldirektørforum Fyn indstiller, at Borgmesterforum Fyn tager orienteringen til efterretning, drøfter den fælles ambition om et anlæg og drøfter om der skal iværksættes yderligere interessevaretagelse mod departement og politisk bagland.

Beslutning

Borgmesterforum Fyn tager orienteringen til efterretning og endes om at forfølge sagen i et politisk spor. Det aftales således, at Bo Hansen og Søren Steen Andersen, med den nødvendige understøttelse fra Byregion Fyn, tager kontakt til det politiske bagland.

Bilag 8.1 Miljøstyrelsens samlede vurdering af de fynske kommuners anmodning-194248_(1)

Bilag 8.2 Kommentarer til Miljøstyrelsens indstilling - final - Henrik Wenzel - 09-10-2023

Bilag 8.3 JP Borgmester bøvler med at sortere sit skrald – og har i to år forgæves ventet på svar

Bilag 8.4 Miljøstyrelsen lægger op til at hælde fynsk projekt om eftersortering ned af brættet _ WasteTech

9. Fyn 2030 – rammeaftale med landbruget

Sagsresumé

Løsninger til landbrugets klimaudfordringer kræver samarbejde og innovation. En fælles rammeaftale mellem de fynske kommuner og landbrugsorganisationerne på Fyn vil danne et godt grundlag for at forfølge disse muligheder.

En arbejdsgruppe nedsat af Teknisk Direktørforum Fyn har været i dialog med landbrugsorganisationerne Landbrug & Fødevarer, Centrovic, Patriotisk Selskab og Fyns Familielandbrug. På baggrund af denne dialog er der udarbejdet et udkast til en fælles fynsk rammeaftale med landbruget.

Sagsfremstilling

Kommunerne på Fyn har opbygget et tæt samarbejde omkring DK2020 klimaplanerne og Fyn 2030, og har i den forbindelse også velfungerende ERFA-netværk om både landbrug og arealanvendelse. Samtidig har alle fynske kommuner betydelige landbrugsarealer, som skal håndteres i klimamæssig sammenhæng. For nuværende omfatter kommunernes lovbundne arbejde i forhold til landbrug dog ikke klima, men kommunerne har en direkte dialog med landmændene, som kan være en god indgangsvinkel for også at tale sammen om klima.

Løsninger til landbrugets klimaudfordringer kræver samarbejde og innovation. En effektiv måde at samarbejde med landbruget er gennem landbrugsorganisationerne. Derved kan der opnås synergi og erfaringsudveksling. Samtidig kræver innovation både kompetencer og kritisk masse, som bedst skabes på tværs af flere kommuner og i samarbejde med regionale og nationale aktører. En fælles rammeaftale mellem de fynske kommuner og landbrugsorganisationerne på Fyn vil danne et godt grundlag for at forfølge disse muligheder. Dertil kommer, at det vil være en operationel ramme for indsatsen i den enkelte kommune, uden at det kræver individuelle gensidige aftaler mellem kommune og landbrug.

Teknisk Direktørforum Fyn nedsatte på møde den 21. marts 2023 en arbejdsgruppe der skulle arbejde videre med en fælles rammeaftale. Arbejdsgruppen består af Marianne Wedderkopp fra Svendborg Kommune, Lise-Lotte Kragh fra Nordfyns Kommune og Martin Albertsen fra Assens Kommune. Gruppen er blevet understøttet af Byregion Fyn.

Arbejdsgruppen har arbejdet med udkast til rammeaftalen og har mødtes med repræsentanter fra Landbrug & Fødevarer, Centrovic, Patriotisk Selskab og Fyns Familielandbrug. Parterne er enige om, at et forpligtende og formaliseret samarbejde er afgørende, da der er brug for fælles sigtelinjer og fælles handlinger, og parterne ønsker derfor at tiltræde en fælles fynsk rammeaftale. Det fælles samarbejde skal sættes i gang via udpegning af to konkrete projekter, som er skrevet ind i den fælles fynske rammeaftale.

Parterne har indledningsvist udpeget følgende to projektmuligheder:

Pilotprojekt 1 ønskes fokuseret mod lokal praksisrettet driftsoptimering, hvor der tages udgangspunkt i erfaringerne fra igangværende samarbejdsprojekt mellem 18 lokale landbrug, Landbrug & Fødevarer, Centrovic og Assens Kommune, Middelfart Kommune og Nordfyns Kommune om lokal klimaberegning og klimaregnskab. Målsætningen for pilotprojektet er at udbrede klimaberegning og klimaregnskab til flere landbrug på tværs af Fyn og sikre videndeling og sparring mellem de fynske kommuner og organisationer.

Pilotprojekt 2 ønskes fokuseret mod afklaring af potentialerne for etablering af et anlæg, der kan omdanne affaldsprodukter fra landbruget til biokul. Anvendelsen af biokul kan skabe forudsætningerne for

kulstofbinding, som vil kunne medvirke til en optimeret cirkulær økonomi i landbruget. Målsætningen for pilotprojektet er at etablere et anlæg, der kan medvirke til en afgørende reduktion i CO₂-udledningen via anvendelse af biokul i landbruget.

De to projekter er indskrevet i udkast til rammeaftalen. Rammeaftalen kan ses i bilag 9.1. Rammeaftalen ønskes nu behandlet i de respektive organisationers bestyrelser og i Borgmesterforum Fyn med henblik på endelig tiltrædelse og offentliggørelse i starten af 2024. Der skal udarbejdes projektbeskrivelser for de to projekter, herunder økonomi. Der nedsættes arbejdsgrupper til formålet.

Kommunaldirektørforum Fyn behandlede sagen på møde den 2. november 2023. Kommunaldirektørforum Fyn oversendte sagen til Borgmesterforum Fyn med indstilling til godkendelse af den fælles fynske rammeaftale med landbruget. Kommunaldirektørforum Fyn bemærkede, at der forud for mødet i Borgmesterforum Fyn skulle udarbejdes en plan for politisk behandling i de enkelte kommuner. Plan for politisk behandling kan ses i bilag 9.2.

Indstilling

Kommunaldirektørforum Fyn indstiller, at Borgmesterforum Fyn godkender den fælles fynske rammeaftale med landbruget.

Beslutning

Borgmesterforum Fyn tiltræder indstillingen og beder om, at Byregion Fyn udarbejder et udkast til en fælles dagsordenstekst, der kan bruges til politisk behandling i de enkelte kommuner.

10. Handlingserklæringer om mere genbrug i bygge- og renoveringsprojekter

Sagsresumé

Gate 21 og We Build Denmark opfordrer de fynske kommuner til at tilslutte sig handlingserklæringer om mere genbrug i bygge- og renoveringsprojekter. Handlingserklæringerne medfører ikke økonomiske forpligtigelser, og de er ikke juridisk bindende, men kommunerne skal som bygherrer have en hensigt om at ville følge ambitionerne i erklæringerne. Handlingserklæringerne kan potentielt bidrage positivt til arbejdet med Fyn 2030.

Sagsfremstilling

Gate 21 og We Build Denmark har taget initiativ til at udarbejde handlingserklæringer, der skal styrke arbejdet med genbrug af materialer fra byggeri og anlæg. En række offentlige, private og almene bygherrer har allerede tilsluttet sig handlingserklæringerne, der skal sikre mere genbrug af beton og udvikling af nye forretningsmodeller for flow af genbrugsmaterialer i bygge- og renoveringsprojekter. Formålet med handlingserklæringerne er at sende et fælles, stærkt signal og skabe den volumen i efterspørgslen fra bygherrerne, som er nødvendig for, at markedet kan udvikle og levere løsningerne. Handlingserklæringerne kan se i bilag 10.1 og bilag 10.2.

Nye byggematerialer står for 11% af verdens CO₂-udledning. I Danmark producerer vi årligt 5 mio. tons affald fra bygge- og anlægssektoren og det svarer til 40% af Danmarks årlige affaldsmængde. Materialer til byggeri og veje udgør en betydelig del af de 24,5 tons nye materialer pr. dansker pr. år, der forbruges i gennemsnit. For EU er gennemsnittet 17,8 tons pr. person. Det globale gennemsnit er 11,9 tons pr. person.

Det er estimeret, at et forbrug på 8 tons pr. person kan anses for bæredygtigt, så materialeforbruget skal minimum reduceres med en faktor 3. Der er således behov for et cirkulært byggeri, hvor materialerne genbruges i langt højere grad, end det sker i dag. Det forudsætter nye samarbejder på tværs af traditionelle skel.

Handlingserklæringerne medfører ikke økonomiske forpligtigelser, og de er ikke juridisk bindende. Man skal som bygherrer have en hensigt om at ville følge ambitionerne i erklæringerne såfremt markedet tilsvarende udvikler løsningerne til skalerbart niveau. Hvis man er rådgiver, leverandør eller entreprenør skal man have til hensigt at udvikle forretning på områderne.

Som medunderskriver inviteres kommunerne med i de arbejdsgrupper, der udformer:

- procesguide til bygherrer om hhv. at udbyde, projektere og bygge med genbrugte materialer
- procesguide på at udbyde og gennemføre selektiv nedrivning og salg af genbrugsmaterialer
- standardtekster til udbud på nedrivning hhv. bygge med konkrete genbrugte materialetyper
- beslutningsværktøj målrettet pris og CO₂-regnskaber
- oversigter over kommende nedrivninger koblet på en platform
- design for adskillelses-samlinger til genbrugte materialer

I Fyn 2030 er det primære fokus på genanvendelse af plast og øvrigt affald fra husholdningerne. De største mængder affald kommer dog fra bygge- og anlægsbranchen, og det er derfor nødvendigt at udvikle aktiviteter og projekter, der fokuserer på genanvendelse og genbrug i bygge- og renoveringsprojekter.

I forbindelse med Fyn 2030 har arbejdsgruppen for "Fyn uden affald" arbejdet på udviklingen af 3 konkrete projektforslag. Et af projekterne har titlen "Krav om procentdel genanvendt materiale i nybyggeri". Hvis projektet bliver sat i gang, vil det bidrage til samme mål om genanvendelse som det sigtes mod i handlingserklæringerne, og der er derfor lagt op til synergi og koordinering mellem de to initiativer og et tæt samarbejde med We Build Denmark.

På nuværende tidspunkt har Middelfart Kommune tilsluttet sig handlingserklæringerne som den eneste fynske kommune. Det vurderes, at det vil være et stærkt signal, hvis alle ti fynske kommuner tilslutter sig handlingserklæringerne.

Indstilling

Kommunaldirektørforum Fyn indstiller, at Borgmesterforum Fyn drøfter sagen og lægger op til, at de enkelte kommuner selv afklarer, om de ønsker at tilslutte sig handlingserklæringerne.

Beslutning

Borgmesterforum Fyn tager sagen til efterretning. De enkelte kommuner afklarer selv, om de ønsker at tilslutte sig erklæringerne. Kommunerne sender en mail til Byregion Fyn med information om deres respektive beslutninger, så der etableres et fælles fynsk overblik.

Bilag 10.1 Faelles-handlingserklaering_direkte-genbrug-af-beton

Bilag 10.2 Faelles-handlingserklaering_forretningsmodel-for-flow-af-genbrugsmaterialer

11.Evt.